

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/172/2023
Identifikačné číslo spisu:	4118211323
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4118211323.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ B. F. T., narodený XX. C. XXXX, R., G. XXX/X, 2/ B. E.K. T., narodená X. C.A. XXXX, R. - D. R., Q. XXXXX/XB, 3/ Ľ. T., narodená XX. G. XXXX, R., G. XXX/X, všetci zastúpení spoločnosťou JUDr. Alžbeta BORIKOVÁ, advokátska kancelária, s.r.o., Žilina, Predmestská 57, IČO: 47 249 587, proti žalovanému: UNIQA poisťovňa, a.s., Praha 6, Evropská 810/136, IČO: 49 240 480, vykonávajúca podnikateľskú činnosť v SR prostredníctvom svojej organizačnej zložky UNIQA poisťovňa, a.s., pobočka poisťovne z iného členského štátu, Bratislava, Krasovského 3986/15, IČO: 53 812 948, zastúpený spoločnosťou PRK Partners s. r. o., Bratislava, Suché Mýto 1, IČO: 35 978 643, o zaplatenie 28.757,18 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 19C/97/2018, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 23. marca 2023 sp. zn. 6Co/20/2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 23. marca 2023 sp. zn. 6Co/20/2022 v časti, ktorou žalobu zamietol a súvisiacom výroku o náhrade trov konania zrušuje a vec mu v zrušenom rozsahu vracia na ďalšie konanie.

Uznesenie Okresného súdu Nitra z 23. októbra 2023 č. k. 19C/97/2018-839 zrušuje.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 3. novembra 2021 č.k. 19C/97/2018-573 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcom sumu 9.907,78 eura, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 879,68 eura od 21. 6. 2017 do zaplatenia, úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 4.494,62 eura od 2. 1. 2019 do zaplatenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol a o nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalovaný má voči žalobcom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 31,10%.

1.1. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 420 ods. 1, § 427 ods. 1, § 449 ods. 1 a ods. 3 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), ako aj § 4 ods. 2, § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon č. 381/2001 Z.z.“ alebo „zákon o PZP“). Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že dňa 5. 10. 2015 došlo k dopravnej nehode, ktorú zavini

vodič motorového vozidla E. W., pri ktorej bola právna predchodkyňa žalobcov Y. T. vážne zranená. V čase dopravnej nehody bola poškodená vo veku XX rokov a X mesiace. Tiež nebolo sporným, že v čase dopravnej nehody bola zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkovateľom motorového vozidla poistená u žalovaného. Za nespornú a preukázanú považoval tú skutočnosť, že poškodená Y. T. bola pred dopravnou nehodou celkom samostatná, žila sama v U., jej tri deti žili v R. so svojimi rodinami. Následkom ťažkých zranení zostala poškodená Y. T. pripútaná na lôžko a dňa 10. 11. 2016 jej musela byť amputovaná dolná končatina v stehennej časti. Po dopravnej nehode tak zostala nesamostatná a odkázaná na každodennú pomoc tretích osôb. Žalobcovia sa voči žalovanému domáhajú náhrady nákladov vynaložených za služby poskytnuté ich matke Y. T., zariadeniami sociálnych služieb, domáhajú sa tiež náhrady nákladov za služby spojené s jej rehabilitáciami a náklady vynaložené za lieky a magnetickú rezonanciu. Pre posúdenie dôvodnosti nároku uplatneného podanou žalobou bolo potrebné vysporiadať sa s otázkou, či pod účelné náklady spojené s liečením je možné zahrnúť aj náklady na pobyt poškodenej v súvislosti s dopravnou nehodou. Poukázal na to, že súdna prax vykladá pojem účelne vynaložené náklady extenzívne a pod uvedený pojem zahŕňa nielen výdavky vecného charakteru, ako sú napríklad náklady na doplnky liečby, náklady na zdravotné a rehabilitačné pomôcky, ale aj náklady spojené s tým, že je nutné vzhľadom na zdravotný stav poškodeného, zabezpečiť starostlivosť o neho treťou osobou. V tejto súvislosti poukázal na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. IV. ÚS 444/11, ako aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo/3838/2018 zo dňa 25. 6. 2020. Vzhľadom k tomu, že účelne vynaložené náklady spojené s liečením je potrebné vykladať extenzívne, dospel k záveru, že pod tieto náklady je možné zahrnúť aj náklady, ktoré bola poškodená Y. T. nútená vynaložiť na zabezpečenie starostlivosti o jej osobu a jej každodenné fungovanie, pretože toto si bez pomoci tretích osôb sama zabezpečiť nedokázala. Nárok na úhradu nákladov za zabezpečenie týchto služieb je preto daný. Tento však nie je možné chápať tak, že poškodená má nárok na preplatenie všetkého, čo jej zariadenia sociálnych služieb vyúčtovali a podľa názoru súdu je nutné účelnosť a opodstatnenosť jednotlivých položiek dôsledne zvažovať.

1.2. Podanou žalobou sa žalobcovia domáhajú zaplatenia nákladov za pobyt Y. T. v zariadeniach sociálnych služieb, a to v zariadení R. za mesiace november 2016 - marec 2017 a v zariadení T. v mesiacoch marec 2017 - október 2020. Žalobcovia náklady preukázali faktúrami zariadení a v rámci priznania náhrady žiadali od jednotlivých vyúčtovaných súm odpočítať sumu vo výške 270 eur, ktorú by aj inak, nebyť dopravnej nehody, Y. T. vynaložila na stravu, bývanie v byte v U. a ďalšie bežné mesačné výdavky. Suma týchto iných mesačných výdavkov nebola sporná, keďže žalovaný ju nenamietal. Z faktúr zariadenia R. vyplýva, že poškodenej boli vyúčtované náklady na ubytovanie, stravu, upratovanie, pranie, odborné činnosti, doplatok za lieky a zdravotné pomôcky a hygienu. Mal za preukázané, že poskytnutie ubytovania vedie k zlepšeniu zdravotného stavu pre jeho bezbariérovosť, zmenšenie obytnej plochy a priestoru nutného k premiestňovaniu za účelom dosiahnutia jednotlivých činností. K zlepšeniu zdravotného stavu prispieva i strava, a od poškodenej osoby sa nevyžaduje nutnosť nakupovať, variť a po príprave jedla upratovať. Uvedené možno konštatovať i vo vzťahu k položke prania. Z faktúr, ktoré zariadenie R. Y. T. vystavilo, preto považoval súd za dôvodne uplatnené len položky ubytovanie, strava, upratovanie, pranie, odborné činnosti a hygiena a pokiaľ ide o položky lieky a zdravotnícke pomôcky, považoval tieto faktúry v rozsahu, v akom boli predložené, za nepreskúmateľné a táto položka v nich nebola dostatočne preukázaná. Z faktúr zariadenia R. tak súd akceptoval sumu 2.216,58 eura a po odpočítaní súm vo výške 270 eur za každý mesiac vznikol žalobcom v súvislosti s pobytom Y. T. v tomto zariadení nárok na zaplatenie sumy vo výške 866,58 eura (2 216,58 eura - 1 350 eur = 866,58 eur).

1.3. Ďalej bolo preukázané, že poškodená bola v marci 2017 premiestnená zo zariadenia R. do zariadenia T. v R., kde boli náklady na jej pobyt podstatne vyššie. Žalobcovia presun do zariadenia T. odôvodňovali zanedbaním starostlivosti o jej osobu, tiež tým, že v zariadení R. jej neposkytovali rehabilitačné služby, ako aj negatívnym pôsobením iných pacientov s duševnými poruchami na psychiku Y. T.. Vzhľadom k týmto námietkam súd skúmal, či bolo nutné poškodenú presunúť do drahšieho zariadenia a či je dôvodné, aby tieto zvýšené náklady takto vzniknuté hradil žalovaný. Súd dospel k záveru, že tieto zvýšené náklady nie je od žalovaného spravodlivé požadovať. Žalobcovia dôvodnosť presunu Y. T. do drahšieho zariadenia v R. nepreukázali. Preto súd priznal žalobcom nárok na náhradu nákladov za služby Zariadenia sociálnych služieb T. do výšky nákladov, ktoré by Y. T. zaplatila aj v inom lacnejšom zariadení. Preto za obdobie kedy bola Y. T. umiestnená v zariadení T., súd akceptoval náklady na

starostlivosť o ňu do sumy 464,57 eura, od tejto sumy odpočítal 270 eur, ktorú by poškodená na svoje bežné každodenné potreby vynaložila i za situácie, že by sa dopravná nehoda nestala. Celková suma náhrady za marec 2019 až október 2020 tak činí sumu 8.336,60 eura. Celkovo tak žalobcom priznal náhradu sumy vo výške 9.907,78 eura (suma 866,58 eura - R.; suma 8.336,60 eura - T., suma 691,50 eura - Empatia, suma 13,10 eura- Lioton gel). Ďalšie nároky vzhľadom na vyššie uvedené považoval za nedôvodné, a preto žalobu vo zvyšnej časti zamietol. O úrokoch z omeškania rozhodol podľa § 517 ods. 1, 2 OZ a § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, žalovaný bol v konaní úspešný v zamietajúcej časti, ktorá predstavovala 65,55% zo žalovanej sumy, a preto mu vznikol nárok na náhradu trov konania v rozsahu 31,10%.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov aj žalovaného rozsudkom z 23. marca 2023 sp. zn. 6Co/20/2022 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti do sumy 691,50 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne z uvedenej sumy od 2. 1. 2019 do zaplattenia potvrdil (výrok 1). V ostatnej vyhovujúcej časti ho zmenil tak, že žalobu zamietol (výrok 2). V napadnutej zamietajúcej časti rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (výrok 3). Žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (výrok 4). Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutých častiach, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutých častiach, je potrebné sčasti podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť a sčasti podľa § 388 CSP zmeniť. Žalobcovia napadli rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti, avšak výslovne uviedli, že svoje odvolanie podávajú len v časti, v ktorej bola zamietnutá žaloba vo výške 16.634,70 eura spolu s príslušenstvom. Výslovne vo svojom odvolaní uviedli, že nepodávajú odvolanie čo do nepriznaných nákladov na lieky, zdravotnícke a hygienické pomôcky, uvedené v jednotlivých faktúrach R. a T., ani čo do nepriznaných liečebných nákladov na prednostné vyšetrenie MRI a liečivá podľa bodu 69. odôvodnenia rozhodnutia. Z uvedených dôvodov preto rozsudok súdu prvej inštancie v uvedenej zamietajúcej časti, v dôsledku absencie odvolania nadobudlo právoplatnosť a prieskumom odvolacieho konania zostala len jeho vyhovujúca časť a zamietajúca časť v sume 16.634,70 eura spolu s príslušenstvom.

2.1. Podľa § 449 ods. 1 OZ pri škode na zdraví sa uhradzujú aj účelné náklady spojené s liečením. Rozsah náhrady zákon obmedzuje na „účelne vynaložené náklady“, pričom obsah tohto pojmu sa v zákone ďalej nerozvádza. Súd prvej inštancie správne poukázal na to, že súdna prax vykladá pojem „účelne vynaložených nákladov“ extenzívnym spôsobom. Zahŕňa sem nielen výdaje vecného charakteru, ako sú náklady na doplnky liečby, náklady na zdravotné a rehabilitačné pomôcky (R III/1967), ale aj náklady spojené s tým, že je nutné, vzhľadom na zdravotný stav poškodeného, zaopatriť pomoc tretej osoby, či iné náklady, spojené s výkonom niektorých úkonov za účelom obnovenia alebo zlepšenia zdravotného stavu poškodeného (rehabilitácia). Akceptuje sa, že takáto starostlivosť môže trvať niekoľko rokov a nie je nutné, aby tieto náklady mali pozitívny výsledok, a tiež nerozhoduje, že neskôr došlo k úmrtiu poškodeného. Súd prvej inštancie poukázal vo svojom rozhodnutí na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. IV. ÚS 444/11, a taktiež na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo 3838/2018. Ústavný súd ČR vo svojom náleze (sp. zn. IV. ÚS 444/11 z 5. 12. 2012) dospel k názoru, že jednou zo záruk na ochranu zdravia fyzickej osoby, garantovanej v článku 31 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je princíp plného odškodnenia za vytrpenú ujmu na zdraví, ktorý zakladá nárok na náhradu nákladov, spojených so starostlivosťou o nesebestačnú poškodenú osobu a jej domácnosť, po ukončení liečby. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatoval, že ak poškodený po liečení nedosiahne sebestačnosť v starostlivosti o seba a svoju domácnosť, je nútený vyhľadať pomoc tretích osôb, a to buď z okruhu rodinných príslušníkov, priateľov alebo požiada o profesionálnu opateru. Podľa súdu nemožno spravodlivo trvať na tom, aby v prípade profesionálnej starostlivosti, súdy takéto náklady uznávali a pri opatere zabezpečovanej bezplatne rodinnými príslušníkmi odmietali. Podľa ústavného súdu ide o samostatný nárok, v rámci odškodňovania ujmy, ktorá vznikla v súvislosti so škodou na zdraví, a na ktorý je poškodená osoba aktívne legitimovaná bez ohľadu na to, či sa o ňu bezplatne stará alebo nestará blízka osoba. Ak súd prvej inštancie poukázal i na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo 3838/2018, treba osobitne podotknúť, že toto rozhodnutie vychádza z nového ust. § 2960 Z.č. 89/2012 Zb. Občianskeho zákonníka, ktorý s účinnosťou od 1. 1. 2014 rozšíril definičné rozsahy náhrady tak, aby pokrývali nielen: a) náklady samotného liečenia, ale i starostlivosť o zdravie ako také a ďalej b) náklady na starostlivosť o zdravotne postihnutú osobu a konečne c) náklady na starostlivosť o jej

domácnosť.

2.2. Nákladmi, v zmysle slovenského právneho poriadku, podľa ustanovenia § 449 ods. 1 OZ, sú predmetom odškodnenia za podmienky, že boli vynaložené na liečenie poškodeného, a že boli vynaložené účelne a preukázateľne. Ak boli vynaložené po skončení liečebného procesu, treba zvážiť, či nejde o skutočnú škodu v zmysle § 442 OZ. Ustanovenie § 449 ods. 1 OZ zakladá nárok na náhradu nákladov na liečbu, ktorých účelom je obnovenie zdravia, alebo aspoň zlepšenie zdravotného stavu poškodeného po úraze, nie nákladov, hoci skutočne vynaložených, na zabezpečenie pomoci pri životných úkonoch poškodeného alebo zabezpečenie chodu jeho domácnosti, ktoré poškodený nemôže sám vykonávať, vzhľadom na trvalé následky poškodenia zdravia. V prípade, ak nie je možné pod náklady liečenia v zmysle ust. § 449 ods. 1 OZ považovať aj náklady na zabezpečenie chodu domácnosti poškodenej osoby, súd sám nemôže svojím rozhodnutím konštituovať nárok na náhradu škody, ktorý nie je upravený v zákone. Ak teda súd prvej inštancie priznal žalobcom nárok na zaplatenie nákladov za pobyt pôvodnej žalobkyne v zariadeniach sociálnych služieb a to v zariadení R. a v zariadení T., jeho rozhodnutie v tejto časti nebolo správne. Ak súd považoval za dôvodne uplatnené položky ubytovanie, strava, upratovanie, pranie, odborné činnosti a hygiena, tieto náklady nie je možné zaradiť ako účelne vynaložené náklady spojené s liečením v zmysle ust. § 449 ods. 1 OZ. Odvolací súd preto dospel k záveru, že je možné žalobcom priznať len náklady spojené v súvislosti s rehabilitačnými cvičeniami, ktoré boli poskytnuté organizáciou Empatia, a to v sume 691,50 eura. Keďže ostatné náklady boli vynaložené po skončení liečebného procesu, tieto by bolo možné považovať za skutočnú škodu v zmysle ust. § 442 OZ.

2.3. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení. Keďže v zmysle ust. § 449 ods. 1 OZ pri škode na zdraví sa uhrádzajú účelné náklady spojené s liečením, pod tieto účelné náklady spojené s liečením však nie je možné považovať náklady spojené s osobnou starostlivosťou poškodeného v zariadeniach sociálnych služieb, nie je potom možné vyvodiť ani vecnú pasívnu legitímáciu žalovaného, a preto z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v ostatnej vyhovujúcej časti zmenil a žalobu zamietol. V zamietajúcej časti rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil, keď dospel k záveru, že náklady, ktoré žalobcovia požadovali od žalovaného nie je možné zaradiť pod náklady definované v § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z.. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP, v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a keďže žalovaný mal neúspech len v nepatrnej časti, odvolací súd mu priznal nárok na náhradu tak prvoinštančného ako aj odvolacieho konania v plnom rozsahu.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v rozsahu výrokov 2 až 4 podali dovolanie žalobcovia (ďalej aj „dovolatelia“), prípustnosť ktorého vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP, domáhajúc sa zrušenia napadnutého rozsudku a vrátenia veci odvolaciemu súdu.

3.1. Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP odôvodnili tým, že odvolací súd prípisom zo dňa 22. 02. 2023, doručeným žalobcom dňa 23. 02. 2023 vyzval strany konania v súlade s ust. § 382 CSP, aby sa vyjadrili k možnému použitiu § 442 ods. 1 OZ, na podanie takéhoto vyjadrenia ale neurčil stranám sporu žiadnu lehotu, pričom dňa 23. 03. 2023 verejne vyhlásil napadnutý rozsudok. Žalobcovia v deň zamýšľaného odoslania vyjadrenia k predmetnej výzve súdu zistili, že k vyhláseniu rozsudku došlo deň predtým, čím im bolo znemožnené predostrieť odvolaciemu súdu svoju argumentáciu. Žalobcovia nemali ako predpokladať, že odvolací súd vydá rozhodnutie už 30 dní po doručení výzvy (obzvlášť pri všeobecne známej dĺžke konania na odvolacích súdoch). Postupom súdu, ktorý nestanovil žiadnu lehotu na podanie vyjadrenia k svojej výzve podľa § 382 CSP, tak došlo k odňatiu možnosti žalobcov konať pred odvolacím súdom, a teda žalobcovia nemali zabezpečený riadny prístup k spravodlivému procesu v odvolacom konaní. Dovolatelia považujú napadnutý rozsudok za nepreskúmateľný pre nedostatok riadneho odôvodnenia. Odvolací súd sa pri svojom závere, že žalované nároky nemožno považovať za účelne vynaložené náklady spojené s liečením, žiadnym spôsobom nevysporiadal s tým, že náklady na pobyt pôvodnej žalobkyne v špecializovaných zariadeniach boli preukázateľne vynaložené ešte počas jej liečby (v zmysle, v akom ju vyložil samotný odvolací súd). Pri dopravnej nehode pôvodná žalobkyňa utrpela o. i. polytraumu, zlomeninu krčka ramennej kosti, zlomeniny stavcov, dolnej končatiny. Pokiaľ ide o zlomeninu dolnej končatiny, zámerom lekárov bolo v prvom období po dopravnej nehode aj

vykonanie operácie zlomených kostí predkolenia. Operácia sa však neustále odkladala pre zdravotné komplikácie súvisiace s liečbou ostatných zranení (napr. 2x embólia). Pôvodná žalobkyňa tak musela 13 mesiacov ležať bez pohnutia a vo veľkých bolestiach s otvorenou zlomeninou predkolenia v špecializovanom zariadení, ktoré jediné jej dokázalo poskytnúť potrebnú odbornú zdravotnú a ošetrovateľskú starostlivosť. Napokon bola pôvodná žalobkyňa nútená podstúpiť amputáciu dolnej končatiny. Prinajmenšom počas týchto 13 mesiacov plus obdobie rehabilitácie po amputácii tak nesporne prebiehala liečba pôvodnej žalobkyne, o čom však v odôvodnení napadnutého rozhodnutia absentuje akákoľvek zmienka. Odvolací súd v rozpore s vykonaným dokazovaním dokonca uvádza, že „náklady boli vynaložené po skončení liečebného procesu“ (bod 23 in fine). Žalobcom z odôvodnenia napadnutého rozsudku nie je zrejmé, aké dôvody viedli odvolací súd k uvedenému záveru, ktorý je v príkrom rozpore s vykonaným dokazovaním. Pokiaľ odvolací súd argumentuje aj tým, že nákladmi podľa § 449 ods. 1 OZ sa rozumejú len tie, ktorých „účelom je obnovenie zdravia alebo aspoň zlepšenie zdravotného stavu poškodeného po úraze“, potom nie je z odôvodnenia zrejmé, ako tento názor odvolací súd konfrontoval so záverom znaleckého dokazovania (konkrétne doplnok k znaleckému posudku č. 37/2019 G.. F. K.), ktorý jednoznačne uvádza, že všetky služby poskytované pôvodnej žalobkyne v špecializovaných zariadeniach sociálnej služby „priamo či nepriamo zlepšovali jej zdravotný stav“.

3.2. Prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP odôvodnili tým, že právne posúdenie žalovaných nárokov na náhradu nákladov poškodenej na jej pobyt v špecializovaných zariadeniach sociálnej služby odvolacím súdom ako nárokov, ktoré nespádajú pod vecný rozsah povinného zmluvného poistenia podľa § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z., považujú za nesprávne. V rozhodovacej praxi dovolacieho súdu pritom doposiaľ nebola vyriešená právna otázka, či nárok poškodeného na náhradu nákladov potrebných na zabezpečenie jeho starostlivosti pri jeho odkázanosti na pomoc resp. opateru tretej osoby, je nárokom spadajúcim pod rozsah povinného zmluvného poistenia podľa § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z., a teda či je daná pasívna legitímácia poisťovne. Žalobcovia nemajú výhrady voči právnomu posúdeniu žalovaných nárokov ako nákladov spojených s liečením podľa § 449 ods. 1 OZ tak, ako učinil okresný súd. Len v dôsledku dopravnej nehody sa pôvodná žalobkyňa ocitla v stave, ktorý si vyžadoval 24- hodinovú zdravotnícku, ošetrovateľskú i sociálnu starostlivosť, ktorá jej nemohla byť poskytnutá v domácom prostredí, ale len v špecializovanom zariadení sociálnej služby. Zariadenia sociálnej služby (R. R., U.O., následne T. U.O.) poskytovali pôvodnej žalobkyni primárne zdravotnícku a ošetrovateľskú starostlivosť, bez ktorej nebola schopná bývať sama bez ohrozenia svojho života. Odvolací súd pri výklade pojmu „účelne vynaložené náklady“ postupoval reštriktívne a formalisticky ho viazal na pojem „liečba“, ktorý taktiež reštriktívne vyložil ako proces smerujúci len k obnoveniu alebo zlepšeniu zdravotného stavu poškodeného. Odvolací súd absolútne neprihliadal na špecifické okolnosti prejednávaneho prípadu. Účelnosť liečebných nákladov je podľa názoru žalobcov nutné posudzovať vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a dôsledne prihliadať na jeho špecifiká. Účelnosťou nákladov na liečenie pritom nemožno rozumieť len stav, kedy umiestnením poškodenej do špecializovaného zariadenia musí bezpodmienečne dôjsť k zlepšeniu jej zdravotného stavu. Takisto aj nezhoršenie resp. stabilizovanie zdravotného stavu poškodenej je tým aspektom, ktorý umožňuje vysloviť záver o účelnosti daných nákladov. Inak povedané, žalované nároky možno charakterizovať ako nároky na náklady potrebné na „zachovanie života“, t. j. nemusia slúžiť výslovne k zlepšovaniu zdravotného stavu, ako to predpokladá odvolací súd. V rozhodnutí Krajského súdu Prešov sp. zn. 7Co/46/2020 zo dňa 31. 05. 2021 súd konštatoval, že zákon bližšie nekonkretizuje, čo konkrétne je možné považovať za účelné náklady spojené s liečením. Tým je daný priestor na zohľadnenie špecifik a osobitostí jednotlivých prípadov. Judikatúra za účelne vynaložené náklady spojené s liečením považuje napr. náklady týkajúce sa zabezpečenia pomoci inej osoby, ošetrovateľky, pomocníčky v domácnosti, zadováženie zdravotníckych pomôcok (ortopedické pomôcky), prípadne iné náklady vynaložené v súvislosti s vykonávaním takých úkonov, ktoré smerujú k obnoveniu alebo zlepšeniu zdravia poškodeného, náklady diétného, resp. výdatnejšieho stravovania. (...) Občiansky zákonník bližšie nekonkretizuje, čo konkrétne je možné považovať za účelné náklady spojené s liečením. Preto pri aplikácii tejto normy treba zohľadňovať konkrétne okolnosti jednotlivých individuálnych prípadov.“ Poukazujú aj na ust. § 2 ods. 10 zákona č. 576/2004 Z. z., podľa ktorého liečba je vedomé ovplyvnenie zdravotného stavu osoby s cieľom navrátiť jej zdravie, zabrániť ďalšiemu zhoršovaniu jej zdravotného stavu alebo zmierniť prejavy a dôsledky jej choroby. Ak teda odvolací súd pristúpil k výkladu pojmu „liečba“, mohol a mal za použitia analógie legis dospieť k záveru, že aj proces smerujúci k zabráneniu

ďalšieho zhoršovania zdravotného stavu poškodenej je nutné považovať za „liečbu“. Žalobou uplatnené náklady sú účelne vynaloženými nákladmi na liečenie pôvodnej žalobkyne, smerujúce k zlepšeniu jej stavu resp. vynakladané na stabilizáciu jej zdravotného stavu, pretože bez nich by sa stav pôvodnej žalobkyne rapídne zhoršil až by viedol k jej úmrtiu.

3.3. Odhliadnuc od argumentácie vyššie, je možné žalované nároky alternatívne posúdiť aj ako skutočnú škodu podľa § 442 ods. 1 OZ, a to ako tzv. skutočnú škodu na zdraví, ktorá spadá pod rozsah povinného zmluvného poistenia podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP, čím je daná vecná pasívna legitimácia žalovanej. Pôvodná žalobkyňa bola doživotne nútená vynakladať finančné prostriedky na to, aby „stále žila“. To znamená, aj keby sa žalované nároky nepovažovali za náklady spojené s liečením (ako to ustálil odvolací súd), sú to stále náklady vynaložené len v dôsledku škodovej udalosti: pôvodná žalobkyňa sa len v dôsledku dopravnej nehody dostala do životnej situácie, kedy bola preukázateľne odkázaná na 24-hodinovú starostlivosť (pomoc) iného subjektu, za čo bola nútená každý mesiac vynaložiť finančné prostriedky, ktoré predstavujú zmenšenie jej majetkových hodnôt ergo jej skutočnú škodu (majetkovú ujmu) na zdraví. V súlade s uvedeným sú potom aplikovateľné právne závery nálezu Ústavného súdu ČR sp. zn. US IV. 444/11 zo dňa 5. 12. 2012, ktorý vychádza z právnej úpravy náhrady škody podľa zákona č. 40/1964 Zb. totožnej s právnou úpravou v SR. Po jeho dôkladnej analýze sú žalobcovia toho názoru, že žalobou uplatnené nároky na náhradu nákladov spojených s nevyhnutným pobytom pôvodnej žalobkyne v špecializovaných zariadeniach sú nákladmi vynaloženými v súvislosti so škodou na zdraví. Inak povedané, možno ich posúdiť ako nároky na náhradu skutočnej škody (materiálnej ujmy) subsumované pod inštitút náhrady škody na zdraví. Zásadné argumenty Ústavného súdu ČR sp. zn. US IV. 444/11 sú plne aplikovateľné aj na prejednávaný prípad: „Náklady vynaložené v súvislosti s liečením judikatura obecných súdov chápe ako účelne vynaložené náklady, ktoré slúžia k obnove zdravia alebo alespoň ke zlepšenie zdravotného stavu poškodeného, medzi než radí náklady na doplnky liečby, rehabilitáciu, nákup liečebných či ortopedických pomôcok, diétnej či vydatnejšej stravy a na péči o poškodeného v prípade jeho bezmocnosti, akož i náklady najbližších príbuzných spojené s návštevami nemocného v nemocnici (srov. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 1358/2010 ze dne 16. 12. 2010, sp. zn. 23 Cdo 312/2010 ze dne 17. 6. 2011 a rozsudek sp. zn. 25 Cdo 682/2005 ze dne 20. 6. 2006).“ Podľa dovolateľov ustanovenia Občianskeho zákonníka o náhrade škody nemožno vykladať tak, že pokiaľ výslovne neupravujú nároky charakteru žalovaných nárokov v ustanoveniach § 444 až § 449, nevzniká poškodenému nárok na ich úhradu. Ustálená súdna prax definuje škodu ako ujmu, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného, a teda spočíva v zmenšení jeho majetku oproti stavu pred škodovou udalosťou, pričom je vyjadriteľná v peniazoch. Je pritom irelevantné, či k zmenšeniu majetku poškodeného došlo v súvislosti so škodou na veci alebo na zdraví.

3.4. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení. Akceptujúc právnu argumentáciu o tom, že náklady na nevyhnutnú starostlivosť o poškodeného pri jeho nesebestačnosti sú skutočnou škodou spadajúcou pod inštitút škody na zdraví, je potom taktiež nutné dospieť k záveru, že tieto náklady spadajú pod rozsah povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla ergo k záveru o existencii vecnej pasívnej legitimácie žalovanej. Žalobcovia sú toho názoru, že pri právnom posúdení žalovaných nárokov či už podľa § 442 ods. 1 (ako tak učinil krajský súd) alebo podľa § 449 ods. 1 OZ (právny názor okresného súdu), vždy je nutné dospieť k záveru, že tieto nároky sú kryté povinným zmluvným poistením (PZP), a teda je daná vecná pasívna legitimácia žalovanej. Pri posudzovaní žalovaných nárokov je nevyhnutné vykladať ust. § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP tak, že pod pojem „škoda na zdraví“ je nutné zahrnúť všetky náklady poškodeného účelne vynaložené v súvislosti s poškodením jeho zdravia. Ak teda odvolací súd dospel k záveru, že žalované nároky sú nárokmi na náhradu skutočnej škody, potom formalisticky prevzal doslovné znenie ust. § 4 ods. 2 zákona o PZP v rozpore s účelom zákona o PZP, ústavnými princípmi i zásadami spravodlivosti. Je potrebné si tiež uvedomiť, že účelom inštitútu PZP je zabezpečiť, aby poškodený skutočne obdržal náhradu celej utrpenej škody, čo najmä pri vyšších sumách nie je vždy reálne možné získať priamo od poškodeného. Je potrebné aplikovať zásadu úplnej náhrady škody, pričom účelom inštitútu náhrady škody je poskytnúť poškodenému možnosti žiť tak ako pred škodovou udalosťou; ak to nie je dobre možné, potom tak, aby sa čo najviac priblížil k životu pred nehodou. Je potrebné aplikovať tiež zásadu eurokonformného výkladu vnútroštátnej právnej úpravy (zákona o PZP), s poukazom najmä na tzv.

Piatu motorovú smernicu (Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel), ktorá ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť taký právny stav, aby z PZP boli hrazené všetky nároky poškodených na náhradu škody v súvislosti s dopravnou nehodou. Nemožno opomenúť rozsudok Súdneho dvora EU z 24. 10. 2013 vo veci C-22/12 (K. Haasová v. Rastislav Petrik, Blanka Holingová), ktorého závery k nároku na náhradu nemajetkovej ujmy možno analogicky použiť aj na prejednávany prípad v zmysle potreby krytia všetkých nákladov vyvolaných poškodením zdravia z PZP. Pokiaľ judikatúra dovolacieho súdu (R 61/2018) dospela k ustálenému právnomu názoru, že aj nemajetková ujma spadá pod rozsah PZP podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP, o to viac by sa malo dospieť k totožnému záveru pri všetkých majetkových nárokoch súvisiacich so škodou na zdraví.

4. Žalovaný v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcov navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol ako neprípustné, resp. zamietol ako nedôvodné a priznal mu náhradu trov dovolacieho konania. Podľa § 118 ods. 1 CSP ak tento zákon neustanovuje lehotu na vykonanie úkonu, môže ju určiť súd. Úvaha súdu o určení lehoty na vykonanie konkrétneho procesného úkonu (t. j. úvaha o tom, či lehotu stanoviť a ak áno, tak v akej dĺžke) je preto úvahou v prvom rade o tom, či je vhodné, resp. potrebné týmto spôsobom v konkrétnej procesnej situácii „režimovať“ tempo posunu v konaní alebo nie. Súdny nemá povinnosť určiť stranám konania lehotu pri takých procesných úkonoch, kde to zákon vyslovene súdom neprikazuje, a je preto len na voľnej úvahe súdu, či sa rozhodne pri tom ktorom procesnom úkone stranám konania určiť lehotu. Uvedené vyplýva aj z uznesenia dovolacieho súdu sp. zn. 3Cdo/106/2011, podľa ktorého sudcovské lehoty určuje súd v prípadoch, v ktorých mu to zákon dovoľuje, ukladá alebo v prípadoch, v ktorých to uzná za potrebné, a zákon lehotu neurčuje. Samotné neuloženie lehoty na vyjadrenie zo strany odvolacieho súdu tak nepredstavuje nesprávny procesný postup odvolacieho súdu. Ako uvádzajú v dovolaní sami žalobcovia, výzva im bola doručená dňa 23. februára 2023, odvolací súd vyhlásil rozsudok dňa 23. marca 2023, t.j. o mesiac neskôr, žalobcovia mali dostatočný priestor na to, aby súdu doručili svoje vyjadrenie. V prípade zákonných (Civільný sporový poriadok) i sudcovských lehôt, sú tieto najčastejšie určené ako 10 alebo 15 dňové.

4.1. Druhostupňový rozsudok dáva odpovede na všetky relevantné otázky, ktoré sa týkajú tohto súdneho konania. Tvrdenie žalobcov o tom, že druhostupňový rozsudok je nedostatočne odôvodnený vychádza zjavne z toho, že odvolací súd sa nestotožnil s argumentáciou žalobcov ohľadom toho, čo je a čo nie je možné považovať za účelne vynaložené náklady spojené s liečením. Spôsobom, akým sa odvolací súd vysporiadal s touto otázkou, vyplýva najmä z bodov 17. až 23. rozsudku. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvej a druhej inštancie, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie a ani prostriedkom určeným na prehodnotenie vykonaného dokazovania. Naopak, podľa § 442 CSP je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Žalobcovia sa v dovolaní obšírne venujú skutkovým otázkam spojeným s vynaložením nákladov na celkovú starostlivosť o nebohú p. T.. Spochybňujú závery prvostupňového (nepriamo) ako i odvolacieho (priamo) súdu ohľadom toho, či tieto náklady slúžili alebo neslúžili na zlepšenie zdravotného stavu p. T.. Namietajú skutkový záver súdov nižších inštancií, v akom momente došlo k ukončeniu liečby, a teda či náklady spojené so starostlivosťou o p. T. boli vynaložené pred ukončením jej liečby alebo po nej. Žalobcovia spochybňujú záver súdov nižších inštancií, že nejde o účelne vynaložené náklady, ktoré by slúžili k zlepšeniu zdravotného stavu p. T.. Z dovolania vyplýva, že žalobcovia sledujú, aby dovolací súd vykonal revíziu skutkových záverov súdov nižších inštancií. To však nie je v dovolacom konaní prípustné.

4.2. Ak sa žalobcovia v rámci dovolania domáhajú toho, aby žalované nároky boli posúdené v zmysle § 449 ods. 1 OZ ako účelne vynaložené náklady spojené s liečením, podľa žalovanej tieto náklady neboli ani účelné a ani ich nie je možné považovať za náklady spojené s liečením. Predmetom žaloby sú totižto náklady spojené so starostlivosťou o osobu poškodeného (t.j. p. T.) a jej domácnosť, netýkajú sa zdravotného stavu poškodeného, a preto takéto náklady nemožno považovať za účelne vynaložené náklady spojené s liečením, ktorých náhrada je právne ukotvená v § 449 ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka. Žalobcovia v rámci dovolania síce formálne namietajú, že súd vec nesprávne právne posúdil, avšak základ argumentácie žalobcov spočíva v tom, že nesúhlasia so skutkovým posúdením odvolacieho súdu ohľadom účelnosti vynaložených nákladov spojených s liečením. Ak odvolací súd dospel k

skutkovému záveru, že nejde o účelne vynaložené náklady spojené v liečení v zmysle § 449 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nakoľko neslúžili k zlepšeniu zdravotného stavu p. T., tak uvedené by už nemalo byť predmetom dovolacieho prieskumu. Pokiaľ žalobcovia poukázali na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. US IV. 444/11 zo dňa 5. 12. 2012, predmetné rozhodnutie síce vychádzalo z totožnej úpravy Občianskeho zákonníka, avšak úprava povinného zmluvného poistenia v Českej republike je koncipovaná iným spôsobom. Ohľadom posúdenia krytia takejto škody z hľadiska povinného zmluvného poistenia je však rozhodnutie ÚS ČR úplne nepoužiteľné. Podľa žalovanej z rozhodnutia ÚS ČR vyplýva, že náklady spojené so starostlivosťou o osobu poškodeného alebo jeho domácnosť predstavujú nárok na náhradu majetkovej ujmy a nie sú nárokom na náhradu škody na zdraví, ale osobitným nárokom, ktorý vzniká v súvislosti so vzniknutou škodou na zdraví. Náklady spojené s pobytom pôvodnej žalobkyne v zariadeniach R. a T. môžu nanajvýš predstavovať škodu podľa § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka (o škodu však ani nemusí ísť), ktorá však nie je krytá PZP. Ak mali žalobcovia v dovolaní za cieľ namietat' právne posúdenia rozsahu krytia povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, v tom smere, že toto kryje aj škodu podľa § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá predstavuje náklady spojené so starostlivosťou o osobu poškodeného alebo jeho domácnosť, tak žalovaná namietala, že takéto nároky nie sú kryté povinným zmluvným poistením. Povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla nekryje všetky škody.

4.3. Náklady spojené so starostlivosťou o osobu poškodeného alebo jeho domácnosť nemožno považovať za škodu na zdraví, je ich možné posúdiť ako skutočnú škodu podľa § 442 Občianskeho zákonníka, avšak výlučne za predpokladu, že poškodený (žalobca) riadne preukáže zmenšenie svojho majetku, ktoré vzniklo v priamej príčinnej súvislosti so škodovou udalosťou v dôsledku vynakladania primeraných nákladov spojených so starostlivosťou o osobu poškodeného alebo jeho domácnosť a zároveň existuje legitímny a primeraný dôvod na ich vynaloženie. Ak slovenský právny predpis do rozsahu krytia PZP nezahŕňa náklady spojené so starostlivosťou o osobu poškodeného alebo jeho domácnosť, nie je možné pojem "škoda na zdraví" vykladať contra legem v tom smere, že škodou na zdraví je aj majetková škoda, ktorá vznikla v dôsledku zmenšenia majetku poškodeného pri vynakladaní nákladov na zabezpečenie starostlivosti o osobu poškodeného alebo jeho domácnosť. Závery rozsudku Haasová nie je možné aplikovať na tento prípad (a to ani len analogicky), pretože predmetom posúdenia sú úplne odlišné nároky (nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorý vznikol pozostalým vs. nárok na náhradu majetkovej škody).

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie dovolateľov je nielen prípustné, ale tiež dôvodné, a preto je potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP).

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (rozhodnutia najvyššieho súdu, sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017, 9Cdo/72/2020).

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017, 9Cdo/72/2020).

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán,

ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namieste je skôr reštriktívny výklad (1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017, 9Cdo/72/2020).

9. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 ods. 1 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania.

10. Vyššie naznačenej mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

11. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

13. V danom prípade dovolateľa prípustnosť dovolania vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

15. V prvom rade treba uviesť, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľov, že v konaní došlo k nimi tvrdenej vade zmätočnosti, pričom takúto vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu nezistil.

16. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na

spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

17. Dovolatelia namietajú vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP odôvodnili tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné, namietli tiež spôsob vyhodnotenia dokazovania a neuvedenie lehoty vo výzve podľa § 382 CSP.

18. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, treba považovať aj taký postup súdu, ktorým sa strane odmieta možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ktorým dochádza k odmietnutiu spravodlivosti, keď súdom prijaté závery nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov, a teda sú svojvoľné a neudržateľné a keď rozhodnutie súdu neobsahuje žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne ak argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé.

19. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

20. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

21. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami

strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

22. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

23. Vo vzťahu k uplatnenej námietke nedostatku odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd uvádza, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia v zmysle § 420 písm. f) CSP.

24. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v spojení s odôvodnením dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o taký prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva dovolateľov na spravodlivý proces. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci i zmeňujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania strán, zhrnutie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov strán sporu, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje v časti za vecne správne a v časti za vecne nesprávne, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti doplnia aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami strán (§ 387 ods. 2 CSP).

25. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutia súdu prvej inštancie, nevyplyva rozpornosť, nepresvedčivosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami a myšlienkový postup odvolacieho súdu je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal (§ 220 ods. 2 CSP).

26. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľov, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je daný prípad. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok.

27. Z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 245/2022 z 20. septembra 2022 vyplýva, že „arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov sú najčastejšie dané rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s

pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 336/2019).“ Svojvôľa (arbitrárnosť) sa v zásade môže prejavovať v dvoch podobách: ako procesná svojvôľa, teda hrubé alebo opakované porušenie zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, alebo ako hmotnoprávna (meritórna) svojvôľa, teda extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie vecí a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). O arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide aj vtedy, ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie aj rozsudok odvolacieho súdu spĺňajú kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 CSP a § 393 CSP, preto ich nemožno považovať za neodôvodnené či zjavne arbitrárne (svojvoľné).

28. Dovolací súd vo svojej rozhodovacej praxi pravidelne pripomína, že na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). Hodnotenie skutkových okolností, na ktoré odvolací súd pri svojich úvahách vzal zreteľ, dovolaciemu prieskumu nepodlieha. Pokiaľ dovolatelia, vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ust. § 420 písm. f) CSP, namietali aj nesprávne vyhodnotenie dokazovania, najvyšší súd uvádza, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (v tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, R 6/2000, ako aj na rozhodnutia 1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017, 9Cdo/159/2022). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval už ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, II. ÚS 404/2023). Výnimkou sú iba rôzne závažné deficity v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), prípadne konajúcimi súdmi svojvoľné, neudržateľné alebo v zrejmom omyle prijaté skutkové závery, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čo však v preskúmanom spore nenastalo. Rovnako nemožno konštatovať zo strany súdov nižších inštancií akúkoľvek logickú, funkčnú či teleologickú nekonzistentnosť v procese hodnotenia dôkazov.

29. Na záver je potrebné zdôrazniť, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie vecí prípustnosť dovolania v zmysle § 420 CSP nezakladá. Najvyšší súd už dávnejšie dospel k záveru, podľa ktorého realizácia procesných oprávnení sa strane sporu neznemožňuje právnym posúdením (R 54/2012). Na tom zotrváva aj súčasná rozhodovacia prax dovolacieho súdu (R 24/2017 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Ak teda dovolateľ svoju dovoláciu argumentáciu založil výlučne na dovolacom dôvode podľa § 420 písm. f) CSP, nemôžu sa v rámci uplatnenia tohto dovolacieho dôvodu úspešne domáhať prieskumu správnosti či nesprávosti právneho posúdenia, (k tomu por. napr. sp.zn. III. ÚS 219/2024).

30. Pokiaľ ide o námietku dovolateľov, že odvolací súd pri výzve podľa § 382 CSP neurčil žiadnu lehotu na vyjadrenie, dovolací súd ani túto námietku nepovažuje za dôvodnú. Podľa § 118 ods. 1 CSP ak tento zákon neustanovuje lehotu na vykonanie úkonu, môže ju určiť súd. Úvaha súdu o určení lehoty na vykonanie konkrétného procesného úkonu (t. j. úvaha o tom, či lehotu stanoviť a ak áno, tak v akej

dĺžke) je preto úvahou v prvom rade o tom, či je vhodné, resp. potrebné týmto spôsobom v konkrétnej procesnej situácii „režírovať“ tempo posunu v konaní alebo nie. Súdny nemá povinnosť určiť stranám konania lehotu pri takých procesných úkonoch, kde to zákon vyslovene súdom neprikazuje, a je preto len na voľnej úvahe súdu, či sa rozhodne pri tom ktorom procesnom úkone stranám konania určiť lehotu. Uvedené vyplýva aj z uznesenia dovolacieho súdu sp. zn. 3Cdo/106/2011, podľa ktorého sudcovské lehoty určuje súd v prípadoch, v ktorých mu to zákon dovoľuje, ukladá alebo v prípadoch, v ktorých to uzná za potrebné, a zákon lehotu neurčuje. Samotné neuloženie lehoty na vyjadrenie zo strany odvolacieho súdu tak nepredstavuje nesprávny procesný postup odvolacieho súdu. Ako uvádzajú v dovolaní sami žalobcovia, výzva im bola doručená dňa 23. februára 2023, odvolací súd vyhlásil rozsudok dňa 23. marca 2023, t.j. o mesiac neskôr, žalobcovia mali dostatočný priestor na to, aby súdu doručili svoje vyjadrenie. Žalobcovia mali tiež možnosť obrátiť sa na odvolací súd so žiadosťou o upresnenie lehoty na vyjadrenie. V prípade zákonných (Civilný sporový poriadok) i sudcovských lehôt, sú tieto najčastejšie určené ako 10- alebo 15- dňové. Zároveň z obsahu spisu vyplýva, že sporovým stranám bol v odvolacom konaní poskytnutý dostatočne široký priestor na uplatnenie skutkovej i právnej argumentácie, ktorý aj náležite využili, o čom svedčí obsah ich odvolaní (body 3 a 4 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu), ako aj následných vyjadrení (body 5 až 7 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu).

31. Na základe uvedeného dovolací súd uzatvára, že postupom odvolacieho súdu, ktorý sa nepriechil zákonu, nemohlo dôjsť k porušeniu práva dovolateľov na spravodlivý súdny proces. Vzhľadom na uvedené dovolací súd vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, preto je dovolanie procesne neprípustné, čo je dôvod na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

32. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

33. V zmysle § 432 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Podľa § 432 ods. 2 CSP sa dovolací dôvod vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia, pričom právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

34. Dovolací súd v prvom rade uvádza, že otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Je potrebné však zdôrazniť, že otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť výlučne iba tá právna otázka, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

35. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je procesnou povinnosťou

dovolatela vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolaiteľ vymedzil v dovolaní uplatneným dôvodom prípustnosti dovolania.

36. Dovolatelia prípustnosť dovolania odôvodnili tým, že v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu doposiaľ nebola vyriešená právna otázka, či nárok poškodeného na náhradu nákladov potrebných na zabezpečenie jeho starostlivosti pri jeho odkázanosti na pomoc resp. opateru tretej osoby, je nárokom spadajúcim pod rozsah povinného zmluvného poistenia podľa § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z., a teda či je daná pasívna legitímácia poisťovne.

37. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

38. Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

39. Podľa § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

40. Podľa § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka uhrádza sa skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk).

41. Podľa § 449 ods. 1 Občianskeho zákonníka pri škode na zdraví sa uhradzujú aj účelné náklady spojené s liečením.

42. Podľa § 449 ods. 3 Občianskeho zákonníka náklady liečenia a náklady pohrebu sa uhradzujú tomu, kto ich vynaložil.

43. V rozhodovacej praxi dovolacieho súdu bola opakovane riešená otázka, či je daná pasívna vecná legitímácia poisťovne v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy, resp. či sa za škodu pre účely zákona o PZP považuje aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Právnou otázkou výkladu pojmu škoda pre účely PZP sa zaoberal rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31. júla 2017 sp.zn. 6MCdo/1/2016 (publikovaný ako judikát R 61/2018) s právnou vetou v znení: „Škodou pre účely zákona o PZP je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.“ Dovolaací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia argumentoval tým, že pre posúdenie otázky pasívnej legitímácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda (použitým v ZoPZP). Pre účely tohto zákona treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým (po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla) z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúci v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život. Účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Ak by mal platiť výklad pojmu škoda vychádzajúci z textu ZoPZP (gramatický výklad), resp. výklad vychádzajúci výlučne z ustanovení O. z. o zodpovednosti za škodu, teda ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, prinášalo by to značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť aj k ich bankrotu. Zároveň by to však mohlo znamenať aj neistotu pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, resp. riziko, že v prípadoch insolventie (platobnej neschopnosti) zodpovedného subjektu táto nebude vymožitelná.

43.1. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov totiž nemožno opomínať ich účel a zmysel, pričom platí, že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie (a dokonca musí) odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť a pod. Pri výklade pojmu škoda pre účely ZoPZP treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Zodpovednostný zákon bol totiž výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené t. č. platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú aj nemajetkovú (tu por. napr. rozsudok SD EÚ zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA).

44. Ústavný súd SR sa v náleze z 5. decembra 2018 sp. zn. II. ÚS 695/2017 (ktorým zrušil rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/301/2012 z 31. marca 2016) podrobne vyjadril k otázke aplikácie záverov rozsudku SD EÚ vo veci Haasová. Poukázal na to, že pri posudzovaní otázky, či náhrada nemajetkovej ujmy spadá do systému povinného poistenia, sa Súdny dvor po zistení, že "rôzne jazykové verzie článku 1 ods. 1 druhej smernice v podstate používajú pojem "ujma na zdraví", ako aj pojem "osobná ujma", zaoberal účelom a štruktúrou týchto ustanovení únieho práva, pričom následne konštatoval, že "tieto pojmy dopĺňajú pojem "škoda na majetku", a..., že uvedené ustanovenia a smernica sa snažia najmä o posilnenie ochrany obetí". Na základe uvedeného dospel k záveru, že za týchto okolností je potrebné uplatniť "extenzívny výklad uvedených pojmov" a pod pojem škoda na zdraví zahrnúť akúkoľvek ujmu, "ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu". V tejto súvislosti považuje ústavný súd za vhodné poukázať aj na príslušnú časť odôvodnenia označeného rozsudku Súdneho dvora v jeho anglickej jazykovej verzii, z obsahu ktorého vyplýva, že pojem "ujma na zdraví" zahŕňa akúkoľvek ujmu za predpokladu, že právo na jej náhradu je súčasťou občianskoprávnej zodpovednosti poisteného podľa vnútroštátneho práva aplikovateľného na danú vec, vychádzajúcou zo zásahu do osobnej integrity, ktorá zahŕňa fyzickú, ako aj psychickú ujmu.

44.1. Občiansky zákonník v § 442 pojem "škoda" síce priamo nedefinuje, ale vymedzuje ju nepriamo, a to tým spôsobom, že ustanovuje rozsah jej náhrady (nahrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk), pričom na § 442 nadväzujú ďalšie ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktoré ďalej konkretizujú povahu nároku na náhradu škody a rozsah ich náhrady. V tejto súvislosti je predovšetkým relevantné znenie § 444 Občianskeho zákonníka, z obsahu ktorého vyplýva, že pri škode na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie spoločenského uplatnenia, teda zjavne nároky svojou povahou nemotného charakteru, čo signalizuje, že Občiansky zákonník vo všeobecnej rovine v súvislosti používaním pojmu "škoda" nerobí žiadny rozdiel medzi hmotnou (materiálnou) a nemotnou (imateriálnou) škodou. Keďže Občiansky zákonník nie je konzistentný pri používaní pojmov škoda a ujma, nemožno z tejto skutočnosti robiť ďalekosiahle závery v tom smere, že škodou je v zmysle občianskoprávnej úpravy len hmotná (materiálna) ujma. Z uvedeného, a to v rozpore so záverom najvyššieho súdu, potom vyplýva, že Občiansky zákonník významovo s pojmom škoda nespája iba materiálnu škodu, čo v okolnostiach danej veci znamená, že z právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku ani z právnej úpravy obsiahnutej v zákone č. 381/2001 Z.z. nevyplyva nič, čo by bránilo takej interpretácii pojmu "škoda", ktorý by v rámci svojho obsahu zahŕňal škodu majetkovú, ako aj škodu nemajetkovú. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že práve otvorená textúra pojmu "škoda" v naznačenom zmysle vytvára možnosť jeho významovej modifikácie, a tým aj dosiahnutia jeho koherencie v rámci právneho poriadku.

44.2. Z celkovej argumentačnej koncepcie najvyššieho súdu ďalej vyplýva, že najvyšší súd konkretizoval rozsah pojmu "škoda na zdraví" uvedený v § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. s poukazom na znenie § 444 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že interpretačný záver najvyššieho súdu, ktorý pojmu "škoda na zdraví" použitom v Občianskom zákonníku a zákone č. 381/2001 Z.z. priradil ten istý obsah, je síce na prvý pohľad v súlade s interpretačnou zásadou zákazu

polysémického výkladu, ktorú najvyšší súd naplnil, avšak táto problematika je oveľa širšia. Hranice použiteľnosti označenej interpretačnej zásady nie sú ani v rámci právnej teórie jednoznačné v tom smere, či jej uplatnenie sa obmedzuje iba na pôsobnosť v rámci konkrétneho právneho predpisu alebo jej použitie sa vzťahuje na celé právne odvetvie. Čo je však podstatné, je to, že ide o zásadu používanú v rámci jazykového výkladu a vo svojej podstate ide o bližšiu konkretizáciu princípu doslovného výkladu normatívneho textu. Uvedené vo svojich dôsledkoch znamená, že pojem "škoda na zdraví" použitý v § 444 Občianskeho zákonníka a v § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. je síce v zmysle záverov najvyššieho súdu používaný v rámci vnútroštátneho právneho poriadku v jednom význame, ale takýmto postupom dochádza zároveň k porušeniu ústavného princípu, podľa ktorého majú byť vnútroštátne právne predpisy interpretované súladne s princípmi európskej integrácie a spolupráce úniových orgánov a orgánov členského štátu, a v širších súvislostiach aj k porušeniu medzinárodných záväzkov, ktoré Slovenská republika na seba v súvislosti so svojím členstvom v Európskej únii prevzala. Takejto interpretácii pojmu "škoda na zdraví" nielenže v okolnostiach danej veci chýba zmysluplné právne a teoreticky udržateľné zdôvodnenie, ale bez bližšej argumentácie narúša vnútornú koherenciu vnútroštátnej právnej úpravy s úniovou právnou úpravou, čím sa bez akéhokoľvek bližšieho zdôvodnenia dostáva do rozporu so systematickou interpretačnou zásadou eurokonformného výkladu a teleologickou interpretačnou zásadou zohľadnenia účelu (úniovej) právnej normy, teda v širšom význame s výkladovým princípom *e ratione legis*.

45. Dovolací súd aj v rozsudku z 28. novembra 2019 sp. zn. 3Cdo/253/2018 konštatoval, že pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, pretože tento zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa pojmy „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“, z čoho je zrejmé, že komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú a aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú aj nemajetkovú.

46. Dovolací súd poukazuje aj na relevantné závery judikatúry Súdneho dvora EÚ.

46.1. V rozsudku SD EÚ z 23. januára 2014 vo veci C-371/12 - Petillo (bod 34) súd konštatoval, že pojem ujma na zdraví sa vzťahuje na akúkoľvek ujmu, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak telesnú, ako aj duševnú traumy (rozsudky Haasová, bod 47, a Drozdovs C-277/12, bod 38).

46.2. V rozsudku SD EÚ z 10. júna 2021 vo veci C-923/19 - Van Ameyde Espana (body 39, 40, 41, 44) súdny dvor zdôraznil, že členské štáty sú povinné zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ktorá sa uplatňuje podľa ich vnútroštátneho práva, bola krytá poistením v súlade s ustanoveniami smernice 2009/103 (rozsudky z 23. januára 2014, Petillo, C-371/12, EU:C:2014:26, bod 31 a citovaná judikatúra, ako aj zo 7. septembra 2017, Neto de Sousa, C-506/16, EU:C:2017:642, bod 30). Členské štáty však okrem toho musia pri výkone svojich právomocí v tejto oblasti dodržiavať právo Únie a ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré upravujú náhradu škody pri nehodách spôsobených prevádzkou vozidiel, nemôžu odňať tejto smernici jej potrebný účinok (rozsudky z 24. októbra 2013, Drozdovs, C-277/12, EU:C:2013:685, bod 33 a citovaná judikatúra, ako aj zo 14. septembra 2017, Delgado Mendes, C-503/16, EU:C:2017:681, bod 48). Pokiaľ ide o krytie škôd spôsobených motorovými vozidlami, ktoré sa musia nahradiť podľa vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu, povinným poistením, treba poznamenať, že hoci článok 3 druhý odsek smernice 2009/103 členským štátom ponecháva právo určiť, aká škoda bude krytá, ako aj podmienky povinného poistenia, táto sloboda je obmedzená touto smernicou v rozsahu, v akom stanovuje povinné krytie niektorých škôd v určitých minimálnych sumách. Medzi týmito škodami, ktorých krytie je povinné, sa ako to spresňuje článok 3 posledný odsek smernice 2009/103, nachádza najmä „škoda na majetku“ (pozri analogicky rozsudok z 24. októbra 2013, Drozdovs, C-277/12, EU:C:2013:685, body 34 a 37). Navyše hoci je pravda, že Súdny dvor viackrát konštatoval, že na účely zaručenia potrebného účinku ustanovení práva

Únie týkajúcich sa povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa tieto ustanovenia majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnym právnym úpravám, ktoré narúšajú tento potrebný účinok, keďže tým, že z úradnej moci vylučujú alebo neprimerane obmedzujú právo poškodeného na získanie náhrady škody prostredníctvom povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ohrozujú dosiahnutie cieľa ochrany poškodených účastníkov dopravných nehôd, ktorý normotvorca Únie konštantne sleduje a posilňuje (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. septembra 2017, Delgado Mendes, C-503/16, EU:C:2017:681, body 38 a 49, ako aj citovanú judikatúru).

46.3 V rozsudku SD EÚ z 30. apríla 2025 vo veci C-370/24 Nastolo (body 43, 44, 45, 47) súd konštatoval že, podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora sú vnútroštátne sudy pri uplatňovaní vnútroštátneho práva povinné vykladať ho v čo najväčšej možnej miere s ohľadom na znenie a účel predmetnej smernice tak, aby sa dosiahol ňou sledovaný výsledok, a takto konať v súlade s článkom 288 tretím odsekom ZFEÚ. Táto povinnosť konformného výkladu vnútroštátneho práva je totiž vnútorne spätá so systémom Zmluvy o FEÚ, keďže umožňuje vnútroštátnym súdom v rámci ich právomocí zaistiť úplnú účinnosť práva Únie pri rozhodovaní o sporoch, ktoré im boli predložené (rozsudok z 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 41 a citovaná judikatúra). Okrem toho Súdny dvor už viackrát rozhodol, že zásada konformného výkladu vyžaduje, aby vnútroštátne sudy urobili všetko, čo je v ich právomoci, s tým, že zohľadnia vnútroštátne právo ako celok, a uplatnia výkladové metódy, ktoré toto právo uznáva, s cieľom zaručiť úplnú účinnosť predmetnej smernice a dospieť k riešeniu, ktoré je v súlade s účelom sledovaným touto smernicou (rozsudok z 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 42). V tomto kontexte Súdny dvor rozhodol, že povinnosť konformného výkladu ukladá vnútroštátnym súdom vrátane tých, ktoré rozhodujú v poslednom stupni, v prípade potreby zmeniť ustálenú vnútroštátnu judikatúru, ak táto judikatúra vychádza z výkladu vnútroštátneho práva, ktorý je nezlučiteľný s cieľmi smernice. Vnútroštátny súd preto nemôže platne zastávať názor, že sa nachádza v situácii, keď nemôže vnútroštátne ustanovenie vykladať v súlade s právom Únie len z toho dôvodu, že toto ustanovenie bolo sústavne vykladané v zmysle, ktorý nie je zlučiteľný s týmto právom (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, body 43 a 44). Táto požiadavka konformného výkladu je však obmedzená všeobecnými právnymi zásadami, najmä zásadou právnej istoty, v tom zmysle, že nemôže slúžiť ako základ pre výklad vnútroštátneho práva contra legem (rozsudok z 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 45).

47. Zohľadniac vyššie citované závery ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je potrebné na dovolateľmi položenú právnu otázku odpovedať tak, že škodou pre účely zákona o PZP je aj majetková ujma spočívajúca v nákladoch potrebných na zabezpečenie starostlivosti o poškodeného pri jeho odkázanosti na pomoc resp. opateru tretej osoby v dôsledku dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legítimovaná.

48. Nie je pritom rozhodujúce, či ide o nárok na náhradu škody podľa § 442 ods. 1 alebo podľa § 449 ods. 1 OZ, podstatným je, že právnym základom tohto nároku je občianskoprávna zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Dovolatelia preto vecne správne argumentujú, že pri posudzovaní nimi žalovaných nárokov je nevyhnutné vykladať ust. § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP tak, že pod pojem „škoda na zdraví“ je nutné zahrnúť všetky náklady poškodeného účelne vynaložené v súvislosti s poškodením jeho zdravia. Výkonaným dokazovaním bolo preukázané, že pôvodná žalobkyňa sa len v dôsledku dopravnej nehody dostala do životnej situácie, kedy bola odkázaná na 24-hodinovú starostlivosť (pomoc) iného subjektu, za čo bola nútená každý mesiac vynaložiť finančné prostriedky, ktoré predstavujú zmenšenie jej majetkových hodnôt, a teda jej skutočnú škodu (majetkovú ujmu).

49. K rovnakému záveru pritom možno dospieť aj takým výkladom ust. § 449 ods. 1 OZ, podľa ktorého, sledujúc princíp plného odškodnenia za škodu na zdraví, nárok na náhradu nákladov spojených s liečením zahŕňa okrem nákladov potrebných na obnovenie zdravia alebo zlepšenie zdravotného stavu poškodeného po škodovej udalosti tiež náklady na udržanie viac či menej stabilizovaného zdravotného stavu aj v situácii, keď sa ďalšie zlepšenie nepredpokladá, a rovnako aj skutočne vynaložené náklady na starostlivosťou o nesebestačnú poškodenú osobu, zabezpečenie pomoci pri životných úkonoch

poškodeného či zabezpečenie chodu jeho domácnosti, ktoré poškodený vzhľadom na trvalé následky poškodenia zdravia nemôže sám vykonávať. Za odškodnenie je potrebné považovať celú škálu opatrení, ktorých cieľom je napraviť spôsobenú ujmu a uviesť obeť do postavenia, v ktorom sa nachádzala pred škodovou udalosťou, a to v rozsahu, v akom je to možné. Jedná sa o náhradu majetkovej ujmy vzniknutej vynaložením finančných prostriedkov na to, aby postihnutý mal zabezpečenú základnú obsluhu svojej osoby a mohol žiť aj pri „zničenom živote“ aspoň život znesiteľnejší. (por. rozsudok Veľkého senátu občianskoprávného a obchodného kolégia Najvyššieho súdu ČR zo dňa 14. 1. 2015 sp. zn. 31 Cdo 1778/2014, publikovaný pod č. 44/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, nález Ústavného súdu ČR z 24.08.2015 sp. zn. I. ÚS 870/14, nález Ústavného súdu ČR z 27.04.2020 sp. zn. II. ÚS 664/2019).

50. Vzhľadom na to, že dovolaním napadnutý rozsudok (v riešení otázky pasívnej vecnej legitímácie žalovanej poisťovne, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu) spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP), dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v napadnutých výrokoch 2 a 3, ako aj v súvisiacom výroku 4 o náhrade trov konania zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu v zrušenom rozsahu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP) s tým, že náprava zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu je v tomto prípade možná i postačujúca (§ 449 ods. 2 CSP).

51. Vzhľadom na zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu vo veci samej bolo potrebné zrušiť aj naň nadväzujúce uznesenie Okresného súdu Nitra z 25. júna 2024 č. k. z 23. októbra 2023 č. k. 19C/97/2018-839 o výške náhrady trov konania, keďže išlo o rozhodnutie závislé od rozhodnutia vo veci samej (§ 439 písm. a) CSP). Závislým výrokom pritom môže byť nielen dovolaním nedotknutý výrok, tvoriaci súčasť napadnutého rozhodnutia, ale aj výrok, ktorý je obsahom iného, samostatného rozhodnutia v danej veci (R 73/2004).

52. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Povinnosťou odvolacieho súdu bude opätovne meritórne posúdiť žalobou uplatnený nárok, vychádzajúc pritom zo záveru, že je daná pasívna vecná legitímácia žalovanej poisťovne. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

53. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.